

Ирена М. Селаковић*
Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет

МОДЕЛ ОБРНУТЕ УЧИОНИЦЕ НА ЧАСОВИМА ШПАНСКОГ КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА У ИЗМЕЊЕНОМ ДРУШТВЕНОМ КОНТЕКСТУ

Апстракт: У овом раду бавимо се моделом обрнуте учионице у настави шпанског као страног језика. Желимо да испитамо да ли у измењеном друштвеном контексту овај модел представља олакшицу студентима за усвајање шпанског језика. Циљ рада је да уз помоћ спроведеног истраживања представи најадекватнији приступ наставном процесу шпанског као страног језика у ситуацији у којој се налазимо проузрокованом вирусом ковид-19, као и да укаже на потребе студената везане за овај предмет у измењеном друштвеном контексту. Хипотеза од које полазимо јесте да студентима који уче шпански као страни језик више одговара традиционални, то јест фронтални облик рада. Представићемо резултате двосеместралног истраживања у коме су учествовали студенти друге и треће године Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу који уче шпански као страни језик. Анкетирање је фундирано теоријским разматрањем које му претходи. На основу резултата спроведеног истраживања и запажања до којих смо дошли на одржаним часовима, закључујемо да студентима више одговара облик рада у учионици, првенствено због лакше комуникације са наставником. Међутим, студенти ипак сматрају да модел обрнуте учионице представља адекватан еквивалент традиционалном начину подучавања у измењеном друштвеном контексту.

Кључне речи: *обрнута учионица, шпански језик, страни језик, настава шпанског језика, измењен друштвени контекст.*

УВОД

Измењен друштвени контекст у коме се и даље налазимо је у великој мери утицао на начин и реализацију часова свих нивоа образовања. Методе који су некада биле опционе, од скоро су постале императив и једина могућност за спровођење наставе, с обзиром на то да је велики број школских и васпитних установа не организује уживо.

* irena.selakovic@filum.kg.ac.rs

Један од тих метода јесте модел обрнуте учионице (енгл. Flipped classroom) који до сада није био много примењиван у Србији у високошколском образовању. Међутим, ситуација проузрокована вирусом ковид-19 приморала је нас, наставнике, да потегнемо за савременијим приступима у настави и информацијско-комуникацијским технологијама (ИКТ).

На основу резултата двосеместралног истраживања у коме су учествовали студенти друге и треће године Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу који уче шпански као страни језик, покушаћемо да испитамо да ли им у измењеном друштвеном контексту модел обрнуте учионице представља олакшицу за усвајање овог језика. Такође, настојаћемо да упоредимо начин извођења наставе по овом моделу и реализацију наставе преко апликације Hangouts Meet којој у тренутним околностима можемо приписати статус еквивалента традиционалне организације часа, због тога што омогућава виртуелни сусрет наставника и студената преко видео-конференција у реалном времену. На основу свега изложеног, представимо мишљење студената о позитивним и негативним странама наставе која је реализована према моделу обрнуте учионице.

Циљ рада је да истражи најадекватнији приступ наставном процесу шпанског као страног језика у ситуацији у којој се налазимо проузрокованом вирусом ковид-19, као и да укаже на потребе студената везане за овај предмет у измењеном друштвеном контексту.

Хипотеза од које полазимо јесте да студентима који уче шпански као страни језик више одговара традиционални, односно фронтални облик рада, због једноставније комуникације са наставником и коришћења материјала за час (учбеника и комплементарног материјала у виду хендаута) у штампаној форми.

ТЕОРИЈСКИ ОКВИР

Како Спасић (2019: 232) наводи, модел обрнуте учионице поседује све квалитете које је потребно да садржи један метод у савременој настави, поготово у настави страних језика. Ради се о моделу где се врши рокада између материјала и лекција које су предвиђене за рад на часу и домаћих задатака. Оно што је према традиционалном наставном плану и програму требало одрадити у учионици, код модела обрнуте учионице се ради код куће, а на ученицима је да организују своје време за извршење школских обавеза. Ова педагошка стратегија се првенствено користи како би се максимално искористио временски оквир часа за утврђивање градива, а не за преношење информација (Abfo, Alcañiz, Gómez-Puig, Rubert, Serrano, Stoyanova, Vilalta-Bufí, 2017: 4). На овај начин се учионица претвара у динамичан простор у коме је интеракција између ученика и наставника повећана. Поред тога, овај модел је од кључног значаја за прелазак са пасивног на активно учење зарад усавшавања Блумових техника анализе, синтезе и евалуације, али и когнитивних способности ученика (Thiyagu, 2014: 35).

Оснивачима овог модела сматрају се наставници хемије из средње школе Woodl and Park High School у Колораду, Џонатан Бергман (Jonathan Bergmann) и Ејрон Самс (Aaron Sams), који у својој књизи *Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day* из 2012. године објашњавају шта их је подстакло да креирају модел обрнуте учионице и на чему се он заснива. Наиме, како аутори (2012: 3) објашњавају, велики број ученика није био у прилици да присуствује свим часовима због тренинга и осталих спортских активности у које су били укључени. То је у значајној мери представљало проблем за наставнике и динамику наставе која би наредног часа започињала питањима о претходном предавању. Наставници су на том часу губили време објашњавајући лекције од прошлог часа и тако у недоглед. Међутим, дошли су до чланка о програму помоћу ког је могуће снимати глас у оквиру *Power Point* презентације. Од тада начин реализације часова добија ново име – *модел обрнуте учионице*, а час почиње овако:

„Ученик: Професоре Самс, нисам присуствовао претходном предавању. Шта сам пропустио?

Професор Самс: Урадите следеће – посетите моју веб страницу, погледајте видео који сам објавио, па дођите на консултације уколико будете имали неко питање.

Ученик: У реду” (Бергман и Самс 2012:4).¹

Тодоровић (2020: 278) наглашава да Бергмани Самс, како и сами наводе, нису кумовали називу обрнуте учионице, већ да је до имена дошло након што је шира јавност постала свесна наставка новог модела.

Разлози због којих у наставу треба увести модел обрнуте учионице према Бергману и Самсу (2012: 20–33), многобројни су. На првом месту, овај модел у потпуности одговара времену и савременим технологијама са којима живимо, па самим тим олакшава градиво заузетим студентима, студентима који имају проблема са датом материјом или студентима са посебним потребама. Велику предност овог модела представља могућност паузирања и премотавања лекција, те студенти у сваком тренутку могу застати да запишу нешто или поново чути одређену секвенцу снимка. Осим тога, повећава се интеракција између студената у групи, али и између студената и наставника, па на тај начин овај модел омогућава наставницима да боље упознају студенте. Из тога произилази могућност диференцијације студената на оне који боље знају и оне којима је потребно мало више менторства. Аутори даље објашњавају да се захваљујући овом моделу мења динамика часа у позитивном смислу због мањег броја пасивних студената. Једна од предности је и повећана

¹ “Student: Mr. Sams, I was gone last class. What did I miss?

Mr. Sams: I tell you what, go to my website, watch the video I posted, and come see me with any questions you have.

Student: Ok” (Bergman and Sams, 2012: 4).

видљивост часова који се могу пронаћи и на интернету уколико их наставник подели. Овај модел у исто време представља сјајну алатку за професоре који су одсутни. Агилера Руис, Мансано-Леон, Мартинес-Морено, Лосано-Сегура и Касиано Јанићели (Aguilera-Ruiz, Manzano-León, Martínez-Moreno, Lozano-Segura, Casiano Yanicelli, 2017: 262) додају да је још једна од предности овог модела чињеница да је време читања скраћено, али да то не утиче неповољно на студенте, већ их мотивише до те мере да постају протагонисти наставног процеса. Турон и Сантијаго (Tourón & Santiago, 2015: 198) истичу да је веома важно схватити да школа, у којој је настава усредсређена на наставника као централну фигуру, доприноси учениковом самосталном ефикасном учењу, „активности у којој га нико не може заменити”. Поред тога, образовна институција у којој сви ученици уче исто градиво, истом брзином и на исти начин, не осврће се довољно на индивидуалне потребе ученика (Tourón & Santiago, 2015: 199):

Што се тиче недостатака овог модела, са једне стране, највећи проблем може да се јави код студената који нису навикли да редовно извршавају своје факултетске обавезе, који не знају да приоритизују ствари и организују своје време (Aguilera-Ruizetal, 2017: 263). Поред тога, може да се јави незадовољство код оних студената за које факултетско образовање подразумева одлазак у учионицу ради праћења предавања и комуникацију са професором лицем у лице (Reidsema, Kavanagh, Hadgraft, Smith, 2017: 6). Са друге стране, потребно је обучити наставнике за рад по овом моделу, јер, како Ивић, Пешикан и Антић (2001: 14) објашњавају

„образовање наставника, обука или, како неки воле да кажу, едукација – за њихову професионалну делатности је, наравно, од огромног значаја. образовање за нов, другачији начин рада, за нову технологију од кључног је значаја у наставничкој, баш као и у свакој другој професији” (Ивић, Пешикан, Антић, 2001: 14).

Постоје различити облици модела обрнуте учионице који зависе од различитих варијабли, попут величине одељења/групе, наставног материјала који је на располагању, наставника итд. (Thiyagu, 2014: 35). Три најзаступљенија модела обрнуте учионице су: 1) тредиционални модел обрнуте учионице (модел према Бергману и Сансу који смо применили за истраживање); 2) делимични модел обрнуте учионице (у оквиру овог модела лекције се могу пратити ван периода трајања курса); 3) холистички модел обрнуте учионице (у оквиру којег се сви процеси учења – и у учионици и ван ње код куће – третирају као учионица, а све што ученик ради бива снимљено и забележено) (Ozdamil & Asikoy, 2016: 102–103). Међутим, постоји мала разлика између класичног облика модела обрнуте учионице и оног који смо ми примењивали. Због специфичне ситуације у којој смо се нашли, оно што је требало одрадити у физичкој учионици, ми смо одрадили преко Гугл учионице. Зато се нашем коришћеном моделу може приписати назив *модел обрнуте учионице у измењеном друштвеном контексту*.

Новаковић и Божић (2020: 15) објашњавају да су многи факултети у Србији од компаније „Гугл” добили софтверски пакет са образовање који поред многобројних плаформи садржи и *Гугл учионицу* и *Hangouts Meet*. Ове две платформе су представљале примарно место сусрета професора и студената Филолошко-уметничког факултета током текуће школске године.

Међутим, Новаковић и Божић (2020: 17) наглашавају да се у временима у којима живимо и захваљујући савременим средствима којима смо окружени, као и виртуелним учионицама у којима радимо веома често могу помешати појмови или неадекватно употребити *наставно средство* и *платформа*. Платформа, попут *Гугл* учионице не може се сматрати наставним средством зато што она замењује физички простор, дакле може бити само виртуелна учионица. Са друге стране, опције које су доступне за олакшавање наставног процеса преко платформе Гугл учионица или апликације Hangouts Meet представљају алатке (Новаковић и Божић, 2020: 18).

НАСТАВА ШПАНСКОГ ЈЕЗИКА У ИЗМЕЊЕНОМ ДРУШТВЕНОМ КОНТЕКСТУ

Ситуација која је Србију зедесила у марту 2020. године проузрокована вирусом корона навела је све просветне раднике да се у што краћем року прилагоде и пронађу решења за реализацију својих часова. Различитим предметима нису одговарали исти начини организовања предавања. Првих месеци пандемије наставничко особље Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу добило је дозволу да часове прилагоди својим потребама, а фактори на које је требало обратити пажњу били су следећи: природа предмета, број студената, број часова у току недеље и техничке могућности студената, између осталог.

С обзиром на то да се пандемија наставила и школске 2020/2021. године, за учење шпанског као страног језика неминовно је било увођење савремених метода које су се у свету показале као веома успешне. За потребе шпанског као страног језика изабран је метод обрнуте учионице, првенствено због великог броја студената који слушају сваке године ове предмете (на првој години студија до 60, на другој години до 40, а на трећој до 10 студената). Део наставе који је према моделу обрнуте учионице требало да буде реализован у учионици реализован је преко платформе Гугл учионица и апликације Hangouts Meet, односно физичко присуство у учионици замењено је виртуелном учионом уз коришћење микрофона и укључене камере. На тај начин је наставник у реалном времену ступао у контакт са студентима и изводио наставу. Због тога овај модел у нашем раду зовемо еквивалентом традиционалног начина увођења наставе, у учионици.

Модел обрнуте учионице примењиван је у трајању од два семестра текуће 2020/2021. године. Због великог броја студената који слушају предмет и честих проблема и прекида интернет конекције, сматрали смо да је најбоље омогућити студентима да имају приступ лекцијама и материјалима код себе, како бисмо били сигурни да ће сви имати подједнаке услове за рад и усвајање градива. Поред тога, велики број студената се из студентских домова и станова вратио у своје родне градове, са својим породицама, па смо и фактор слободног простора и времена у стану/кући морали узети у обзир, првенствено због тога што немају сви своју собу и слободан простор у датом термину предавања².

Прве недеље одржавања наставе у измењеном друштвеном контексту, која је била посвећена упознавању студената са новим системом рада, студенти су добили материјал који је окачен на Гугл учионицу. Сматрали смо да је ова виртуелна учионица погодна опција за објављивање материјала за предавања због тога што пружа могућност добре организације и прегледности наставних недеља јер омогућава креирање објава које су везане за материјал засебно од оних које су везане за задатке, али и њихове даље класификације према темама, односно према недељама и семестрима, што је нама највише одговарало.

Материјал је углавном публикован у време предавања, а студенти су имали од пет до седам дана до наредног часа да пажњу посвете лекцијама из шпанског језика. Што се тиче форме материјала, првенствено је обухватио аудио снимке које је наставник унапред спремио. У оквиру снимака праћене су лекције из приручника и студентима је наговештавано када би било пожељно зауставити снимак и самостално пажњу посветити одређеном сегменту. Студенти су код себе имали приручнике у штампаном формату, али и поред тога, за сваку радну недељу наставник је качио у pdf формату странице предвиђене радне недеље из приручника и вежбанке (у случају да је неко од студената заборавио да понесе кући књиге или да им је лакше да све раде и прате преко рачунара). Поред тога, наставник је обезбеђивао и комплементарни материјал у виду Power point презентација, самостално припремљених хендаута за одређену групу студената, линкова који воде до различитих видео-снимака на Јутјубу или некој другој платформи, или неки други облик мултимедијалног материјала који је сматрао погодним за ту наставну јединицу. Помоћу аудио-снимака, наставник је спроводио студенте кроз материјал и тачно наглашавао на којој страници или у ком документу се налази део који се објашњава, као и шта је потребно додатно записати или урадити. На овај начин актери наставног процеса, и наставник и студенти, имали су више времена на часу преко

² Настава која је реализована преко платформе Hangouts Meet морала се одржавати према распореду који је формиран на почетку школске године и сви професори су се морали држати тога, како студенти не би били преоптерећени.

апликације Hangouts Meet за појашњавање и практичну примену јединица које су објашњене кроз унапред припремљене лекције.

Поред задатака који су рађени на предавањима, студенти су неке задатке радили и код куће. Једно од обавезних задужења било је попунити део из приручника који се односио на оно што је професор објашњавао у снимцима. Састави су такође били сегмент који се писао ван предавања, а рок за њихов завршетак био је углавном пет дана, како би наставник стигао да прочита и исправи евентуалне грешке. Такве задатке студенти су качили на Гугл учионицу на одговарајућу објаву, која им не дозвољава да виде све предате задатке/саставе, већ само свој. Са друге стране, наставник је тај који има увид у све објављене и приложене задатке.

МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Главни предмет истраживања представља проналажење адекватног приступа наставном процесу шпанског као страног језика у ситуацији проузрокованој вирусом ковид-19. Значај решавања овог проблема огледа се у указивању на потребе студената ради стварања позитивне атмосфере и мотивисања на рад у специфичним околностима.

Циљ истраживања био је да уз помоћ анонимног упитника прикажемо став студената о начину извођења наставе из шпанског као страног језика током првог и другог семестра текуће 2020/2021. школске године, на основу којег бисмо утврдили да ли модел обрнуте учионице одговара потребама студената у ванредној ситуацији када се настава одвија на даљину. Студенти пре истраживања нису били упознати са овим моделом јер смо сматрали да ћемо на тај начин доћи до прецизних резултата и, у складу са тим, до одговарајућег приступа наставном процесу шпанског као страног језика.

Из циља истраживања произилазе следећи задаци:

- 1) упоредити традиционалан начин организације часа са виртуелном учионицом и апликацијом Hangouts Meet;
- 2) испитати став студената о мултимедијалном материјалу који је коришћен на часовима током истраживања;
- 3) испитати став студената о улози наставника током примене модела обрнуте учионице у измењеном друштвеном контексту;
- 4) испитати став студената о даљем праћењу наставе шпанског језика по модела обрнуте учионице.

За потребе овог истраживања испитаници су укључили студенте друге и треће године студија (италијанистике, романистике, германистике и англи-

стике) из разлога што су имали прилику да се у претходним годинама студија упознају са класичним, традиционалним системом наставе.³ Методом теоријске анализе анкетирано је укупно 26 студената, од тога 22 студената друге године (81,5%) и 4 студента треће године студија (18,5%).

Табела 1. Структура узорка

Студенти	f	22
друге године студија	%	81,5
Студенти	f	4
треће године студија	%	18,5
Укупно	f	26
	%	100

Упитник је специјално креиран за потребе нашег истраживања и поред података о години студија и матичној катедри, садржао је 12 питања на које је одговоре требало дати у виду краћих или дужих пасуса (питања отвореног типа) или опције са понуђеним одговорима (питања затвореног типа).

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Сличности и разлике традиционалног начина организације часа и виртуелне учионице

Измењен контекст у коме су се студенти и наставници задесили учинио је да физичка учионица постане виртуелна. Због тога смо сматрали да би од кључне важности било испитати став студената о новом начину реализације наставе, у нашем случају преко апликације Hangouts Meet. На питање: „Да ли сматрате да су предавања преко апликације Hangouts Meet у тренутним околностима најприближнији еквивалент традиционалној организацији часа?”, скоро сви студенти дали су потврдан одговор. Од укупног броја студената, (92,6%) изабрало је опцију да, док је (7,4%) изабрало опцију не. На основу одговора закључујемо да су студенти готово сагласни по питању чињенице да се овој апликацији у измењеном друштвеном контексту може приписати титула физичке учионице.

³ Напомињемо да традиционални облик наставе на часовима шпанског као страног језика на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу не подразумева фронтални облик рада, где је највећи акценат на наставнику као централној фигури наставног процеса, већ се служимо овим термином како би се направила разлика између држања наставе пре и после пандемије. Настава шпанског као страног језика је и пре епидемије вируса корона обухватала употребу мултимедијалних средстава (тематских видео-снимака пронађених на интернету, квизова за проверу знања, песама и сл.), али првенствено у учионици, док је њихова употреба код куће била опциона и није била под будним оком наставника.

Иако студенти сматрају да Гугл учионица представља еквивалент физичкој учионици, закључујемо да су многи од њих имали потешкоће да се навикну на промене. Студенти су на питање: „Да ли вам је било лакше или теже да наставу пратите преко апликације Hangouts Meet у односу на традиционални облик рада у учионици?”, давали одговоре отвореног типа, а многи, тачније 19 њих, изјавило је да им је било теже да наставу прате преко Гугл учионице и апликације Hangouts Meet. Разлози за то су, како студенти наводе, првенствено мањак концентрације због константног седења испред рачунара, што доводи до бржег исцрпљивања него током часова у учионици. Последица тога је опадање мотивације за рад. Без обзира на то што су студенти били у удобности својих домова, сагласни су по питању тога да је од кључне важности одвојити радни простор од оног у коме се свакодневно борави. Један од испитаника изјавио је да се у учионици осећа присутно и физички и психички, а када наставу прати од куће то се све губи, те на тај начин опада и интеракција између наставника и студената. Као још неке од проблема студенти наводе проблеме са интернет конекцијом. Код неких студената то је довело до чињенице да нису могли да испрате све делове предавања па им је после било теже да се прикључе остатку групе и наставе са часом. Међутим, неким студентима је овај начин рада више погодновао од часова где је физичко присуство обавезно. Седам студената навело је да се настава одвијала готово истоветно као у учионици јер се испуњавао „живи” контакт професора и студената, захваљујући опцији за видео конференцију. Осим тога, ти испитаници веома цене чињеницу што су се материјали за рад налазили на Гугл учионици, те су се могли с њима консултовати у сваком тренутку по потреби. Од тих материјала највише се истичу аудио-снимци које је наставник унапред спремао. Такође, ови студенти су изјавили да су часови били одлично организовани и интерактивни и да се није осетила никаква разлика у односу на рад у учионици. Још један позитиван чинилац било је то што су студенти имали више времена за приватне обавезе јер су уштедели време које би током „нормалних” околности провели у путу до факултета и назад. Поред тога, један испитаник је изјавио да на овај начин није морао да стрепи да ће нешто од материјала за час заборавити, с обзиром на то да се све што је потребно за рад налази код куће. Од техничких проблема са којима су се студенти сусрели приликом извођења наставе преко апликације Hangouts Meet, као што се могло претпоставити, издвајају се слаба интернет конекција и нестанак струје, што су навели готово сви студенти.

Став студената о мултимедијалном материјалу који је коришћен на часовима током истраживања

Питања везана за мишљење студената о мултимедијалном материјалу који су добијали преко Гугл учионице за часове шпанског као страног језика током праћења наставе по моделу обрнуте учионице, била су отвореног типа. Закључујемо да су студенти (22 студента) углавном задовољни материјалом који су добијали и сматрају да им је умногоме помогао током школске године.

Како наводе, више различитих мултимедијалних материјала само је могло да поспешује и олакша ситуацију у којој се настава одвијала. Такође, студентима се допала чињеница да су том материјалу могли да се врате у сваком тренутку и да се подсети градива пред колоквијум или испит. Од свих облика наставног материјала који им је омогућен, су највише захвални због аудио-снимака. Ови снимци су, како студенти наводе, помогли зато што су били најприближнији ономе како се ради у учионици. Ово је првенствено значило студентима који су за себе изјавили да најбоље памте уз помоћ аудио-импута. Кључно мишљење студената у нашем истраживању било је то што су изјавили да им се посебно допала могућност консултовања након предавања ради бољег утврђивања пређеног градива, што представља једну од фундаменталних одлика модела обрнуте учионице. Такође, студенти сматрају да је аудио-материјал одличан у случају изостанака, како се не би заостајало са градивом и како би се лакше надоместило оно што су пропустили на часу ком нису присуствовали. Међутим, 4 студента су изјавила да материјал није био од велике помоћи, првенствено због тога што нису успели да савладају све лекције. Поред тога, неки од њих имали су проблема да приступе материјалу. Сматрамо да неки од студената нису задовољни јер им првенствено одговара традиционални облик рада где је наставник тај који води предавање и због тога што још увек нису способни да преузму иницијативу за самостално учење и организацију времена.

Што се тиче мултимедијалног материјала који су унапред добијали од професора, 29,6% студената сматра да је захваљујући њему више и лакше научило шпански језик, 37% студената изјавило је да је научило подједнако као на часовима у учионици, 3,7% се трудило да научи, али није успело, 22,2% тврди да није лакше савладало градиво, а 7,4% студената има подељено мишљење.

Питали смо студенте које су погодности и олакшице мултимедијалног материјала за часове шпанског као страног језика којем су имали приступ. Као што смо могли да претпоставимо, а као што су студенти изјавили и одговорили на друга питања, највећа олакшица је та што материјалу увек могу да се врате и на тај начин додатно утврде градиво пред колоквијум или испит. Студенти такође издвајају да, захваљујући материјалу који унапред добијају, на предавање долазе са припремљеним питањима за наставника и лако решавају недоумице које имају. Један студент је такође изјавио да чињеница што се све налази онлајн, на једном месту, подстиче његову мотивацију за рад.

Студенте смо питали да ли и на који начин мултимедијални материјал може да одмогне током процеса усвајања шпанског као страног језика. Велики број студената сматра да мултимедијални материјал не може да одмогне, већ да поспешује усвајање шпанског као страног језика на нашем факултету. Међутим, има и оних који не деле то мишљење, а разлози за то су што сматрају да је на овај начин слабија интеракција између наставника и студената. Студенти наводе да комуникација није иста зато што у тренутку док слушају материјал и јави им се питање о одређеној теми, не могу да реше недоумицу. Неки студенти сматрају да одређен број колега не прегледа материјале на

време и да је због тога боље да се читав наставни процес одвија преко апликације Hangouts Meet.

Став студената о улози наставника током примене модела обрнуте учионице у измењеном друштвеном контексту

Сви студенти су сложни када је у питању ангажовање и улога наставника на часовима шпанског језика током школске 2020/2021. године. Одговори студената потврђују да је наставник преко аудио-снимака на концизан начин објаснио све кључне ствари везане за дате наставне јединице, што им је помогло у савладавању и разумевању градива. Оно што им се такође допало јесте то што је наставник током објашњавања тежих, нових ствари, полазио од основе и надограђивао оно што су већ знали, те су на тај начин боље савладали лекцију. Али не само то, студенти су приметили да је наставник предвидео оно што би могло да буде проблематично и нејасно и додатно је разјашњавао те сегменте. Један студент је, на пример, издвојио као ману, чињеницу да студенти нису могли у тренутку слушања аудио-снимака да се директно обрате наставнику. Могли су да пишу на Гугл учионици, али не и да добију на лицу места повратну информацију као у учионици.

Већина студената (92,6%) изјавила је да је увек или скоро увек пратила инструкције наставника током слушања лекција. То значи да су паузирали снимке на одређеним местима, као и да су пратили странице и индикације које је наставник пружао.

Став студената о даљем праћењу наставе шпанског језика по модела обрнуте учионице

Лични став студента о начину реализације наставе шпанског језика на Филолошко-уметничком факултету је једна од најбитнијих ставки у оквиру овог истраживања, будући да је уско повезан са хипотезом од које смо кренули. С обзиром на чињеницу да студенти пре овог истраживања нису били упознати са појмом обрнуте учионице, поставили смо им упрошћено питање које је гласило: „Да ли вам је лакше да прво самостално послушате материјал који наставник спреми, а да онда на наредном предавању продискутујете о том материјалу, недоумицама и провежбате научено?” Студенти су подељеног мишљења, али проценат одговора сведочи о оправданости наше хипотезе. Тачније, 48,1% студената изјавило је да им је лакше да се прво самостално упознају с лекцијом, док је 51,9% потврдило да им је лакше када наставник прво на часу представи наставну јединицу, а потом одмах ураде вежбе са њим. Већина студената још увек није спремна за индивидуално учење под менторством наставника. Осећају се сигурније у учионици где је њихова улога више пасивна и где је улога наставника који пружа импут доминантна.

Што се тиче даље наставе шпанског језика по моделу обрнуте учионице у случају да настава и даље буде реализована од куће, 44,4% студената изјавило је да би веома волело да се настави са оваквим системом рада, то јест добијањем унапред спремљеног материјала о коме би на наредном предавању продискутовали у (виртуелној) учионици са наставником. Са друге стране, 40,7% студената је изјавило да није баш сигурно шта би им више одговарало, док 14,8% не жели да настави са овим системом.

ЗАКЉУЧАК

На основу спроведеног истраживања на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу, мотивисаног актуелном глобалном ситуацијом, дошли смо до неколико закључака везаних за наставу шпанског као страног језика која се током текуће 2020/2021. године одвијала по моделу обрнуте учионице.

Циљ рада био је да на основу мишљења студената друге и треће године, истражи најадекватнији приступ наставном процесу шпанског као страног језика у измењеном друштвеном контексту. Резултати до којих смо дошли потврђују оправданост наше хипотезе, то јест, студентима који уче шпански као страни језик више одговара традиционални облик рада у учионици, првенствено због једноставније комуникације са наставником. Студенти су изузетно задовољни наставниковим ангажовањем приликом припремања материјала за час и то не оповргавају, али истичу као једну од мана овог модела то што не могу у тренутку када слушају предавање директно да поставе питање наставнику. Са друге стране, велики број студената сматра да модел обрнуте учионице представља олакшицу за учење шпанског као страног језика на нашем факултету, првенствено због доступности наставног материјала у сваком тренутку. Студентима се од свега највише свиђају аудио-снимци које је наставник унапред припремао и слао уз комплементаран материјал за час. Веома им значи то што материјал могу накнадно да послушају пред колоквијум или испит, а то их, како наводе, додатно мотивише током процеса учења шпанског као страног језика.

На основу резултата закључујемо да су студенти подељеног мишљења када је у питању наставак наставе по овом моделу. Због тога сматрамо да би за часове шпанског језика модел обрнуте учионице био добро решење, али у свом класичном облику, то јест, у неизмењеном друштвеном контексту, где се настава одвија у физичкој учионици. Мишљења смо да би студенти били спремнији за овакав тип наставе када би им се унапред објасниле појединости модела обрнуте учионице. Претпостављамо да би тада њихова мотивација била већа и можда би било мање оних који прескачу лекције због неадекватне организације свог времена.

Што се тиче наставних импликација, с обзиром на то да овај модел до сада није био заступљен на часовима шпанског као страног језика на нашем факултету, корисно би било испитати његов значај у „нормалним” околностима. Поред тога, требало би чешће пратити како овај модел утиче на студенте и њихово напредовање на овом предмету. У складу са тим, анкетирање би могло да се врши на крају сваког семестра. Међутим, што се тиче примене овог модела у измењеном друштвеном контексту, потребно га је модификовати према потребама сваког студента понособ. На тај начин би могле да се формирају групе од неколико студената који имају сличне потребе или начине учења (нпр. студенти који лакше уче уз помоћ аудио материјала; студенти којима више одговарају визуелна наставна средства итд.).

Надамо се да ће ово истраживање инспирисати колеге да модел обрнуте учионице, који је у свету велико заступљен, примене и на својим часовима. Из приложеног се види да би интересовање студената било велико, а квалитет загарантован уколико се и њихове сугестије и коментари уваже.

Литература

- Abío, G., Alcañiz, M., Gómez-Puig, M., Rubert, G., Serrano, M., Stoyanova, A. & Vilalta-Bufí, M. (2017). El aula invertida y el aprendizaje en equipo: dos metodologías para estimular al alumnado repetidor. *Revista d’Innovació Docent Universitària*, Núm. 9, 1–15.
- Aguilera-Ruiz, C., Manzano-León, A., Martínez-Moreno, I., Lozano-Segura, M. & Casiano Yanicelli, C. (2017). El modelo flipped classroom. *International Journal of Developmental and Educational Psychology*, 4(1), 261–266.
- Bergman, J. & Sams, A. (2012). *Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day*. Washington: International Society for Technology in Education. Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Ивић, И., Пешикан, А. и Антић, С. (2001). *Активно учење*. Београд: Институт за психологију.
- Новаковић, А. и Божић, С. (2020). Ставови студената србистике према платформама за електронско учење (Google Classroom и Hangouts Meet). У Б. Радић-Бојанић (ур.), *Методички видици*, 11, Нови Сад: Филозофски факултет, 13–28.
- Ozdamli, F. & Asiksoy, G. (2016). Flipped classroom approach. *World Journal on Educational Technology: Current Issues*, 8(2), 98–105.
- Reidsema, C., Kavanagh, L., Hadgraft, R. & Smith, N. (2017). *The Flipped Classroom: Practice and Practices in Higher Education*. Cham: Springer.
- Спасић, Н. (2019). Примена и оправданост модела обрнуте учионице. У М. Ковачевић и Ј. Петковић (ур.), *Савремена проучавања језика и књижевности*, 31. март 2018, Крагујевац (227–236). Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет.

- Thiyagu, K. (2014). Flipped Classroom: A Student-Centered Classroom. *International Journal of Education and Research* (New Frontiers in Education), 47(1), 35–40.
- Tourón, J. & Santiago, R. (2015). El modelo Flipped Learning y el desarrollo del talento en la escuela. *Revista de Educación*, 368, 196–231.
- Тодоровић, М. (2020). Преглед интернационалних истраживања о обрнутој учионици и њихов значај за истраживања у Србији. У М. Ковачевић и Ј. Петковић (ур.), *Савремена проучавања језика и књижевности*, 30. март 2019, Крагујевац (277–288). Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет.

Irena M. Selaković

University of Kragujevac, Faculty of Philology and Arts

FLIPPED CLASSROOM: SPANISH AS A FOREIGN LANGUAGE IN A CHANGED SOCIAL CONTEXT

Summary

In this paper, we deal with the model of Flipped Classroom in teaching Spanish as a foreign language. We want to examine whether, in a changed social context, this model helps students to acquire Spanish. In addition, we will try to compare the way of teaching according to this model and the realization of teaching through the *Hangouts Meet* service, which in the current circumstances is the closest equivalent to the traditional organization of classes. The hypothesis from which we start is that students who learn Spanish as a foreign language prefer the traditional, ie frontal form of work. We will supplement the theoretical part with the results of a two-semester research at Faculty of Philology and Arts of the University of Kragujevac. Based on the results of the research and the observations we made in the classes, we will present the pros and cons of both models. The aim of this paper is to investigate the most adequate approach to the teaching process of Spanish as a foreign language in the situation we find ourselves caused by the coronavirus Covid-19, as well as to point out the needs of students related to this subject in a changed social context.

Keywords: *Flipped Classroom, Spanish, foreign language, Spanish language teaching, changed social context.*